

9

'ดำไว้อาลัย' ย่อมถูกใจ+ถูกวิธี

ภาพ : อดิศร ฉานสูงเนิน

'ดำไว้อาลัย' ย่อมถูกใจ+ถูกวิธี

Insight สุขภาพ

ในหัวที่ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าทั่วประเทศต้องการสวมใส่ชุดดำ เพื่อร่วมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ และแสดงความไว้อาลัยต่อการเสด็จสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จนเป็นผลให้ขณะนี้ผ้าสีดำได้ขาดตลาดและมีราคาค่อนข้างแพง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนด้วยการให้บริการย้อมผ้าสีดำฟรีในระยะนี้ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสดำเสื้อสีดำ และยังเป็นการยึดหลักความพอเพียงตามพระราชดำรัส

แต่เนื่องด้วยการย้อมผ้า เป็นศาสตร์ที่ต้องใช้ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการย้อม ประเภทของสี สารเคมีและอุณหภูมิในการย้อมพอสมควร และที่สำคัญมีปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย หากไม่มีความรู้พื้นฐานดังกล่าวย่อมจะส่งผลเสียตามมา

เช่น ผักตบชวย ย้อมไม่ติด ผ้าเสีย หรือเนื้อผ้าแข็งกระด้าง ซึ่งอาจทำให้เสื้อผ้าชุดนั้นไม่สามารถสวมใส่ได้ และอาจต้องเสียเสื้อผ้าชุดนั้นๆ ไปเลย

การย้อมสีดำนับเป็นสีที่ย้อมให้ติดทนนานที่สุด คนที่อยู่ในแวดวงอุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่มจะทราบดีว่า การย้อมผ้าให้ได้คุณภาพดีนั้นจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในระดับอุตสาหกรรม ดังนั้น เสื้อผ้าที่ย้อมดำด้วยวิธีการที่ให้บริการอยู่เป็นส่วนใหญ่ในขณะนี้

ก็ต้องยอมรับในเรื่องของคุณภาพที่จะต่อยกว่า

ผศ.เชมชาติ สุรกุล คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ ให้ความรู้เกี่ยวกับการย้อมผ้าว่า โดยทั่วไปทำกันใน 3 วิธี

1. ย้อมโดยใช้สีไดเรกคือ ใช้อุปกรณ์การต้มที่ทำได้ทั่วไป แล้วซื้อสีมาตมกับน้ำเกลือแช่ผ้าลงไปต้ม 45 นาที-1 ชั่วโมง แล้วนำมาซักทำความสะอาด ซึ่งเป็นวิธีที่หน่วยงานจิตอาสาใช้อยู่ในขณะนี้ วิธีผ้าที่ย้อมไปแล้วสีจะตกและซีดไว

2. ย้อมโดยใช้สีรีแอคทีฟ เป็นสีที่ใช้ในระดับอุตสาหกรรม จึงติดทน แต่ขั้นตอนยุ่งยาก มีสารเคมีเข้ามาเกี่ยวข้อง

3. ย้อมโดยใช้สีซัลเฟอร์หรือกำมะถัน เหมาะกับการย้อมสีดำ สีติดทนนาน น้ำย้อมที่เหลือกลับมามีสีใช้ได้ แต่ขั้นตอนการย้อมมีการใช้สารเคมีที่ไม่ปลอดภัย

นอกจากจะต้องทำความเข้าใจ และรู้จักสีที่จะนำมาย้อมผ้าแล้ว ผู้ย้อมต้องรู้จักธรรมชาติของเส้นใยและเนื้อผ้าที่นำมาย้อมด้วย เพราะผ้าบางชนิดจะไม่สามารถย้อมได้ เช่น ผ้าประเภทใยสังเคราะห์ ทั้งนี้เสื้อผ้าที่สามารถนำมาย้อมได้ดีและสีติดทนจะต้องมีเส้นใยจากฝ้ายเป็นองค์ประกอบหลัก เป็นต้น

ที่สำคัญในการย้อมผ้ายังต้องให้ความสำคัญกับน้ำทิ้งที่เหลือจากการย้อม ซึ่งส่วนใหญ่ น้ำจะมีเกลือผสมอยู่ในปริมาณที่มากอาจจะต้องนำไปบำบัด โดยส่งไปที่กับหน่วยงานที่มีระบบการจัดการน้ำเสีย เช่น เทศบาล หรือนิคมอุตสาหกรรม ล่าสุด กรมวิทยาศาสตร์บริการเปิดจุดบริการรับบำบัดน้ำย้อมที่สนามม้าบางลำ

ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนได้รับเสื้อผ้าชุดเก่าที่ผ่านการย้อมสีดำมาแล้วแต่เนื้อผ้ายังคงคุณภาพดีอยู่ และใช้สวมใส่ต่อไปได้นาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ซึ่งมีความพร้อมทั้งด้านองค์ความรู้ด้านสิ่งทอ ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ รวมถึงยังมีเทคโนโลยี ตลอดจนยังได้จัดเตรียมระบบการบริหารจัดการน้ำเสียด้วยการเก็บน้ำเสียไว้แล้วอย่างเป็นระบบ จึงร่วมกับสมาคมศิษย์เก่าคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ และกลุ่มบริษัทที่เป็นเครือข่ายของมหาวิทยาลัย จัดอบรมให้ความรู้

เกี่ยวกับการย้อมผ้าแก่หน่วยงาน หรือกลุ่มคนที่ต้องการ รวมทั้งให้บริการรับย้อมผ้าสีดำ เป็นหมู่คณะ เพื่อย้อมผ้าสีดำจำนวนมากในครั้งเดียว ซึ่งจะช่วยลดปริมาณน้ำเสียที่เกิดจากการย้อมผ้า ติดต่อกันได้ที่คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ โทร. 0 2287 9600 ต่อ 1255 หรือ 08 8002 6946, 08 9144 2374 ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

รวมทั้งรับบริจาคเสื้อผ้าฝ้ายที่ยังอยู่ในสภาพดี เพื่อนำมาย้อมสีดำ และนำไปมอบให้ผู้มีทุนทรัพย์น้อย

น้ำย้อมโปรดส่งบำบัด

ผศ.อภิชาติ สนธิสมบัติ หัวหน้าสาขาวิชาวิศวกรรมเคมีสิ่งทอและเส้นใย คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (มทร.) ธัญบุรี กล่าวว่า สาขาวิชา ซึ่งเปิดสอนทางด้านฟอกย้อมพิมพ์และตกแต่งสิ่งทอ จึงนำความรู้และความเชี่ยวชาญมาให้บริการเพื่อลดค่าใช้จ่ายของประชาชน

“แล้วก็ฝากถึงผู้ที่ต้องการซื้อสีมาย้อมผ้าเอง ควรระวังน้ำย้อมผ้าที่ใช้เสร็จห้ามเทลงสู่แม่น้ำ เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อม จึงแนะนำให้ส่งย้อมตามศูนย์บริการที่เปิดย้อมผ้าที่ทางภาครัฐเปิด เนื่องจากมีบำบัดน้ำเสีย เช่นเดียวกับทางจุดบริการของ มทร.ธัญบุรี ก็มีบำบัดน้ำเสีย”

ส่วนขั้นตอนการย้อมนั้น ขั้นตอนทางสาขาวิชาจะคัดแยกประเภทเนื้อผ้าก่อน

เนื่องจากเสื้อผ้าโดยทั่วไปจะมีที่เป็นเส้นใยฝ้าย เส้นใยฝ้ายผสมพอลิเอสเตอร์ และเส้นใยพอลิเอสเตอร์ จากนั้นจึงนำมาย้อมสีตามกระบวนการย้อมที่เหมาะสม

หลังจากนั้นจะนัดหมายวันเวลาส่งมอบเสื้อผ้าสีดำที่ย้อมเสร็จแล้วคืนให้ผู้รับบริการ นอกจากการย้อมผ้าแล้วยังเปิดอบรมขั้นตอนการย้อมผ้าให้กับผู้สนใจ และในโอกาสต่อไปทางสาขาวิชา จะเปิดสอนการทำสกรีนสีด้วยแม่พิมพ์แบบซิลค์สกรีน ให้กับผู้สนใจเสื้อที่มีข้อความแสดงความจงรักภักดี

สำหรับผู้ที่จะมาขอรับบริการสามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่อาจารย์อภิชาติ โทร. 08 1636 1018 ในวันและเวลาราชการ นอกจากนี้ทางสาขาวิชา ร่วมกับศูนย์การค้าฟิวเจอร์พาร์ครังสิต จัดโครงการย้อมเสื้อผ้าดำให้ประชาชน และซ่อมแซมเสื้อผ้าทุกวันศุกร์-อาทิตย์ ตั้งแต่วันนี้-พฤศจิกายน 2559 สอบถามได้ที่ ผศ.ศาสตราจารย์ ดร.ชลากร โทร. 08 6618 4639